

Különfélék.

Gyógyfüvek gyűjtése. Az alábbi kérelem, melyet közlés végett nekünk is megküldtek, tulajdonképen a néptanítókhoz van intézve; a tárgy azonban, a mire vonatkozik, és a cél, a minek érdekében kibocsáttatott, olyan természetű, hogy lapunk olvasóinak érdeklődését és figyelmét is méltóan magára vonhatja, felvettük tehát lapunkba azzal a kivánsággal, hogy a kérelem mennél nagyobb körben meghallgatásra találjon.

„*Kérelem a néptanító urakhoz.*“ Tudvalevő, hogy még néhány évtizeddel ezelőtt a művelt népek gyógyfüv szükségletét Magyarország fedezte. De miután a gyógyfüv szedés a szegényebb néposztályok érdekében más államokban is meghonosított és ugyanott nagyobb gond fordított a szárítás és kezelés okszerű végrehajtására, gyógyfüveink — habár természetes tulajdonságuknál fogva ma is elsőrendűnek ismertetnek el — a gondtalan kezelés következtében csak nyomott árak mellett értékesíthetők. Nehezíti az értékesítést az a körülmény is, hogy a szedésben is csak ötletszerűleg járnak el, úgy, hogy az egyik cikkből tulságos készletek dobatnak piacra, miglen a másikból majdnem semmi sem kerül a forgalomba és merőn értékesítenül elvész.

Abból a szempontból indulván ki, hogy a falusi iskolás gyermekek anyagi helyzete nem megvetendő módon javítható az által, hogy a szabad idejüket gyógyfüvek szedésével és okszerű kezelésével töltik s a tanító felügyelete mellett gondozzák mindaddig, míg az áru nem értékesíthető, azzal a kérelemmel fordulunk a tanító urakhoz és a vidéki művelt közönséghez, hogy a szegényebb

sorsu szülők gyermekeit ez ügynek megnyerni s a gyógyfüszedést már az idén foganatba vétetni sziveskedjenek. Hogy e munka azonban tervszerüleg fogatosittassék, fölkérjük a tanító urakat, hogy velünk az *ott termő gyógyfüvek neveit* levelező lapon *közölni* sziveskedjenek. Erre az illető szakemberek közreműködésével részletes utasítással fogjuk a tanító urakat ellátni, a gyógyfüvek illető fajainak mikénti szedésére és szállítására nézve és teljesen ingyenesen fogjuk az értékesítést a budapesti nagykereskedőknél közvetíteni.

Jelenleg kereskedelmi cikket képez Magyarországon a boróka-, bodza- és bengebogyó, a szarkaláb, székfü, buzavirág, mályva, pipacs, ökörfarkkóró, bodza- és hársfavirága, a diófa levele és a zöld dióhaj, a csipke bogyója és magva, a makk, a barackmag, a kukoricza selyme, (haja) a cseresznye szára, az üröm, ezerjófű, majorána, kerek mályva, pemetefű, csalán, vidra eleke (*trifolium fibr.*) és zsálya levele, (füve) a fehér mályva és nadragulya füve és gyökere, a bürök, beléndek és maszlag levele és magva, a báránypirosító, a lapu, a farnicsfű, (*gentiana*) békabogyó-takta (*r. hellebori Niesswurz*) gyökere, a szappangyökér, macskagyökér (*r. valerianae*) és édesgyökér, továbbá az anyarozs; a kömény, édes kömény, (olasz kapor) a len, sárga-dinnye, kapszos korpafű és mustár magja

Honleányi üdvözlettel maradván, Budapesten, 1898. január 28-án. *Az önkéntes ápoló, gyámolító és oktató nővérek* (VI. Szondy-utca 96/b)

A m. kir. központi statisztikai hivatal 1898. évi kiadványsorozatában, a melyre a hivatal most hirdet előfizetést, a következő kiadványok fognak megjelenni, ugymint:

1. A Magyar Statisztikai Évkönyv 1897. évi folyama, a mely, mint a megelőző évfolyamok, a magyar állam

összes területi, népességi, közgazdasági, közmivveltségi és egyéb közérdekű viszonyairól tartalmaz statisztikai adatokat. Beosztása hasonló marad az előző évi kötetek beosztásához és ezek sorában tulajdonképen utolsó leendő, miután az 1897: XXXV. t.-cz. 5. §-a értelmében jövőre a Statisztikai Évkönyvet a miniszterelnök — a miniszteriumok működését, valamint az igazgatásuk és felügyeletük alá tartozó ügyeket és közállapotokat ismertető jelentés kíséretében — évenként az országgyűlés elé fogja terjeszteni, a mi első ízben az 1898. évre vonatkozólag 1899-ben fog megtörténni, a midőn tehát az Évkönyv új feladatához képest több tekintetben módosulás alá fog esni.

2. A Magyar Statisztikai Közleményekből az 1898. év folyamán három folytatólagos kötet, a 20., 21. és 22. kötetek fognak megjelenni, a melyek közül az egyik a magyar korona országainak 1897. évi külkereskedelmi forgalmát fogja tartatmazni és csatlakozik az e tárgyra vonatkozó és évről-évre megjelenő közleményekhez. Egy közlemény fog megjelenni a magyar korona országainak vasutjairól az 1894., 1895. és 1896. évekre vonatkozólag együttesen s végül egy közlemény a magyar korona országainak 1897. évi népesedési mozgalmáról.

A vasuti statisztika eddig az osztrák kormányval fennállott egyezés alapján közösen szerkesztett kiadványban tétetett közzé, a minek egyebek között azon hátrányos következménye is volt, hogy az adatok, rendszerint több évvel elkésve kerültek nyilvánosságra. Ez magyarázza meg, hogy a vasuti statisztikai közlemény ezuttal, a midőn a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr Ö Nagyméltóságának elhatározása folytán most már az osztrák közléstől függetlenül külön kiadás alakjában fog megjelenni, egyszerre három évre fog vonatkozni.

Ugyancsak egyik különös említésre méltó kötetét fogja képezni az 1898. évi kiadványsorozatnak a magyar korona országainak 1897. évi népesedési mozgalmára vonatkozó közlemény, a mely az állami anyakönyvek életbeléptetése alkalmával a számlálólaprendszer alapján újjászervezett adatgyűjtésnek nemcsak közegészségi, de általános demografiai szempontból is végtelenül érdekes és tanulságos eredményeit fogja szem elé állítani.

3. A Statisztikai Havi Közlemények 1898. évi folyama, a mely az 1897. évben megindított ugyanily című kiadvány jónak bizonyult beosztását megtartva, a havi közzétételre érdemes és ily közlésre alkalmas statisztikai adatokat minden hóra vonatkozólag a következő hó végén fogja az érdeklődőknek szolgáltatni, ugymint az időjárásról, a népességi és közegészségi viszonyokról (születések, házasságkötések, halálozások, vegyes házasságok, fertőző betegségek stb.), továbbá a gazdasági élet egyes jelenségeiről, mint az állatvásárok forgalmáról, a ragadós állati betegségek elterjedéséről, a budapesti tőzsde fontosabb jegyzéseiről, a fogyasztási adó alá eső iparágakról, a szesz-, cukor- és sörtermelésről s a megfelelő adóeredményekről, a magyar korona országainak külkereskedelmi forgalmáról, Fiume tengeri s vasuti áruforgalmáról és hajóforgalmáról, a tüzkárokról, stb.

4. A «Magyarország Tiszti Czim- és Névtára» című kézikönyv, mely az 1893. évvel a XVII. évfolyamba lép s tartalma, ugy mint az előző években, legnagyobb részletességgel kiterjed az állami szervezet ismertetésére: a felséges uralkodóházra, a legmagasabb udvartartásra, az országgyűlésre, a minisztériumokra és az ezek alá tartozó hatóságokra és hivatalokra s itt nemcsak a hivatalok személyzetére nyújt kellő tájékoztatást, hanem világos

képét adja annak is, hogy a hivatalok mely felsőbb hatóságok alá tartoznak; megjelöli a hivatalok számát, székhelyét; feltünteti a felsőbb hatóságoknak ügybeosztását, hatáskörét. Magában foglalja továbbá e kézikönyv a legújabb változások figyelembevételével az egész országnak (közigazgatási) beosztását, az e. f. bíróságoknál pedig a bánya-, sajtó- és pénzügyi bíróságok, a közjegyzői- és ügyvédi kamarák megjelölését, a telekkönyvi hatóság, a közjegyzői, adó- és letéthivatal pontos megnevezését. De ezeken kívül szintén részletesen közli a társadalmi életben jelentékenyebb szerepkörrel bíró magán-intézeteket és társulatokat is. Az illető neveknél könnyen érthető rövidítésekkel kitünteti a rendjeleket, a legmagasabb kitüntetéseket, a nemesi előneveket, a társadalomban viselt főbb állásokat s tudományos képesítéseket, stb. A valóságos belső titkos tanácsosoknak, az összes rendjelek és egyéb kitüntetések tulajdonosainak, a kir. tanácsosoknak névsorát külön összeállításban is közli. Helyet foglalnak benne még a cs. és kir. közös miniszteriumok és az azok alá tartozó hivatalok, valamint Bosznia és Hercegovina hatóságai is, függelékben pedig az osztrák állam hatósági szervezetének vázlatos ismertetését is tartalmazza.

A Magyar Tiszti Czim- és Névtár, hogy az év első negyedében rendszerint nagyobb mértékben előforduló összes változásokat magában foglalhassa, úgy mint már az utóbbi két évben, 1898-ban is április havában fog megjelenni.

5. A Magyar Korona Országainak Helységnévtára, a mely a már sokszorosan kipróbált és a legutóbb 1895-ben megjelent s immár teljesen elfogyott kiadásnál is szem előtt tartott elvek szerint szerkesztve, azonban ezuttal a mű tömörsége és könnyebb kezelhetősége érdekében csupán

a betürendes részre szorítkozva, a korábbi Helységnévtárak anyagát fogja tartalmazni az időközben történt összes változások figyelembevételével s azzal a fontos ujitással, hogy föltüntetni minden községnél annak állami anyakönyvi kerületi beosztását is. Ki lesz tehát tüntetve minden egyes községnél: a község jellege (r. t. város, nagyközség, kis-község, stb.), a hozzá tartozó puszták és telepek neve, a vármegye és járás, a melyben a község fekszik, a ház- és lélekszám, a nemzetiségi viszonyok, a község területe, hogy a község mely anyakönyvi kerülethez, törvényszékhez, járásbirósághoz, adóhivatalhoz tartozik, a hadkiegészítő kerület száma, melynek területén a község fekszik, valamint a honvédezred és annak zászlóalja, a posta-, távirda és távbeszélő, továbbá a vasuti- és gőzhajóállomások, az utolsó posta- és utolsó távirdaállomás, stb.

A m. kir. központi statisztikai hivatal 1898. évi kiadványsorozatában előirányzott összes — mintegy 600—700 iv terjedelemben megjelenő — kiadványoknak előfizetési ára együttesen, tehát a Helységnévtárt is beleszámítva, 13 frtban van megállapítva. Minthogy azonban a Helységnévtárra külön előfizetési felhívás is bocsáttatott ki, elő lehet fizetni a kiadványok összes többi csoportjaira is együttesen, a Helységnévtár kihagyásával, ugyanazon áron mint tavaly, vagyis 10 frttal. Ugyancsak fentartatnak továbbá a mult évben megállapított előfizetési módozatok a kiadványok egyes csoportjaira is. Tehát elő lehet fizetni a Magyar Statisztikai Évkönyvre és a Magyar Statisztikai Közlemények három kötetére (20., 21. és 22. kötetek) együtt 5 frttal, a Statisztikai Havi Közlemények egész évi folyamára 4 frttal, a Magyar Tiszti Czim- és Névtárra 5 frttal s végül a magyar korona országainak új Helységnévtárára 3 frt 50 krral. Tekintettel azonban e kiadványok tartal-

mának kivétel nélkül általános érdekü voltára, valamint arra a körülményre, hogy az egyes kiadvány-csoportok előfizetési ára jóval magasabban van megszabva, mint a mily rész közös előfizetés esetén egy-egy csoportra aránylagosan esik, a 13, illetőleg 10 frton való együttes előfizetés sokkal előnyösebb és ajánlatosabb.

A Statisztikai Havi Közlemények kivételével — a melyek füzetekben jelennek meg — az összes kiadványok, ugy mint eddig, erős vászonkötésben fognak közrebocsáttatni.

Az előfizetési pénzek a megrendeléssel együtt közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz (Budapest, II. ker., Oszlop-utca) küldendőek be és pedig mielőbb.

E kiadványok könyvárusi uton is megszerezhetők. azonban jóval nagyobb áron, minthogy a bolti ár ez előfizetési árnak körülbelül két-háromszorosában fog megállapíttatni.

Halálozás. Mult hó 31-én halt el Ipolyságon 60 éves korában *ócsai Nagy Sándor* földbirtokos, megyebizottsági tag és a közigazgatási erdészeti bizottság elnöke. Az elhunytban szakunk egy lelkes pártfogóját veszette el, a ki, mint a rozsnyói káptalan hont vármegyei birtokainak bérlője, a bérléhez tartozó nagyterjedelmű erdőket is példásan és ritka szakavatottsággal gondozta. A bérléhez tartozó erdők kezelését az erdészet iránti hajlamánál és előszeretetenél fogva, évtizedeken át személyesen vezette, miáltal oly gyakorlatra tett szert, hogy például az erdősisítések terén tekintélynek volt elismerve; alapos helyi ismereteinél fogva pedig nem egyszer szakembereknek is szolgált gyakorlati utmutatásokkal. Az erdészet iránti rendkívüli előszeretetről és a viszonyok helyes és alapos megfigyeléséről tanuskodik az «Erd. Lapok» 1881. évfolyamában megjelent egyik terjedelmes dolgozata is, melyben

lesújtó kritikát mond a hont vármegyei községi stb. erdőknek járási erdőtisztek által való kezeléséről és az egyedül helyes megoldási módot már akkor is a — sajnos — csak 15 év múlva bekövetkezett állami kezelésben véli feltalálni. A rendkívül nagy népszerűségnek örvendett «Sándor bácsi» váratlan halálát a szomszéd vármegyékre is kiterjedő széles körben fájlják. (Kon.)

Chramosta Sándor uradalmi erdész (Kálmáncsán), az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja meghalt. *Béke poraira!*

Magyarosodunk. Fischer Béla, zalaegerszegi magkereskedő, az Orsz. Erd. Egyesület rendes tagja, vezeték nevét «*Faragó*»-ra, *Vallasek* János, az Orsz. Erd. Egyesület rendes tagja vezeték nevét «*Vadas*»-ra változtatta. *Éljenek!*

Változások az erdészeti szolgálat körében.

Földmivelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére Gáspár Béla főerdésznek az erdőmesteri és Miskolczi János erdésznek a főerdézi címet adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi január hó 30.-án.

Ferencz József s. k.

Darányi Ignác s. k.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter dr. *Schmidt* Imre huszti járásorvost a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületébe a X. fiz. oszt. 3.-ik fizetési fokozatába kincstári erdészeti orvossá nevezte ki.